

Remissvar: Justerad beräkning av administration i kostnadsutjämning för kommuner

Finansdepartementet Dnr: Fi2025/02010

Kommunstyrelsens ordförande lämnar efter delegationsbeslut följande remissvar angående justerad beräkning av administration i kostnadsutjämning för kommuner.

Arjeplogs kommun anser att förslaget i promemorian ”Justerad beräkning av administration i kostnadsutjämningen för kommuner” är en bit på väg, men inte fullt ut når den träffsäkerhet för att stödja små- och glesbefolkade kommuner som man menar är syftet. Det är avgörande att utjämningsystemet skapar så likvärdiga förutsättningar som möjligt inom kommunsektorn.

Arjeplogs kommun anser att förslaget i promemorian ”Justerad beräkning av administration i kostnadsutjämningen för kommuner” inte når ambitionerna i Nätt-och-jämnt-utredningens förslag, dvs att hitta en tillräckligt bra träffsäkerhet för att skapa likvärdighet för små- och glesbefolkade kommuner.

Förslaget om invånardistansgräns är positivt, då det bättre speglar geografiska förhållanden. Vi ser detta som ett steg mot en mer rättvis modell. Dock anser vi inte att de allra mest glesbefolkade kommunerna kompenseras tillräckligt då exempelvis Arjeplog och Jokkmokk ligger på en invånardistans på över 2 000 meter.

Jämfört med vad nätt-och-jämnt-utredningen föreslog är skillnaderna i förslag för oss nu så stor som 600 kr/inv vad avser administrationskostnader och vi vill vara tydliga med att en yttre kommun knappast når mer än marginella administrativa och inga verksamhetsmässiga kostnadsfördelar genom att söka sammanslagning med annan kommun. Vi menar också att det är svårt att ta ställning till lösryckta förslag utan ett större sammanhang som går att överblicka.

Att höja den nedre gränsen för folkmängd från 8 000 till 10 000 invånare är rimligt. Vi vill dock understryka vikten av att modellen även tar hänsyn till de allra minsta kommunerna invånarmässigt då de missgynnas av modellen kronor/invånare. De administrativa kostnaderna minskar inte i proportion till invånarantalet för att klara sitt uppdrag. Som exempel så får Dorotea 15,3 miljoner mindre ersättning i administrationsbidrag jämfört med Bergs kommun. Vi föreslår därför ett golv på ersättningsnivån i fast belopp för de allra minsta kommunerna i stället för kronor/invånare.

Vi vill också understryka vikten av att kostnadsutjämningsystemet som helhet tar hänsyn till vad det innebär att tillhöra BÅDE de glesaste OCH de befolkningsmässigt allra minsta kommunerna. Arjeplog har exempelvis valt att ha minsta möjliga antal ledamöter i fullmäktiga samt att organisera styrelsen som den enda verksamhetsnämnden men har trots detta relativt sett mer än 2,5 ggr så många förtroendevalda som t ex mediankommunen Båstad (med drygt 16000 inv) vilket självklart medför merkostnader för oss som inte har med gleshet att göra. Vi föreslår därför bestämt ett golv på ersättningsnivån i fast belopp, dvs inte i kr/invånare, för de allra minsta kommunerna.

Justeringen till 2022 års prisnivå är nödvändig, men vi föreslår att modellen innehåller en mekanism för årlig indexering för att undvika framtida eftersläpningar.

Vi stödjer ambitionen att förenkla modellen, men vill betona att förenkling inte får ske på bekostnad av träffsäkerhet. En alltför förenklad modell riskerar att missa viktiga lokala variationer.

Arjeplogs kommun

Isak Utsi

Kommunstyrelsens ordförande